

Четврто крило

Ребека Јарос

Четврто крило е авантуристичка фантазија од првиот до последниот миг, лоцирана во суровиот натпреварувачки свет на воениот колеџ за јавачи на змејови, која содржи елементи поврзани со војна, боеви, борби гради в гради, опасни ситуации, крв, интензивни насилства, брутални повреди, смрт, труење, графичко изразување и со сексуални активности пренесени на хартија. Сите читатели кои можеби се чувствителни на овие елементи се замолуваат да го имаат ова предвид и да се подготват да влезат во светот на воениот колеџ *Басџијаџи*.

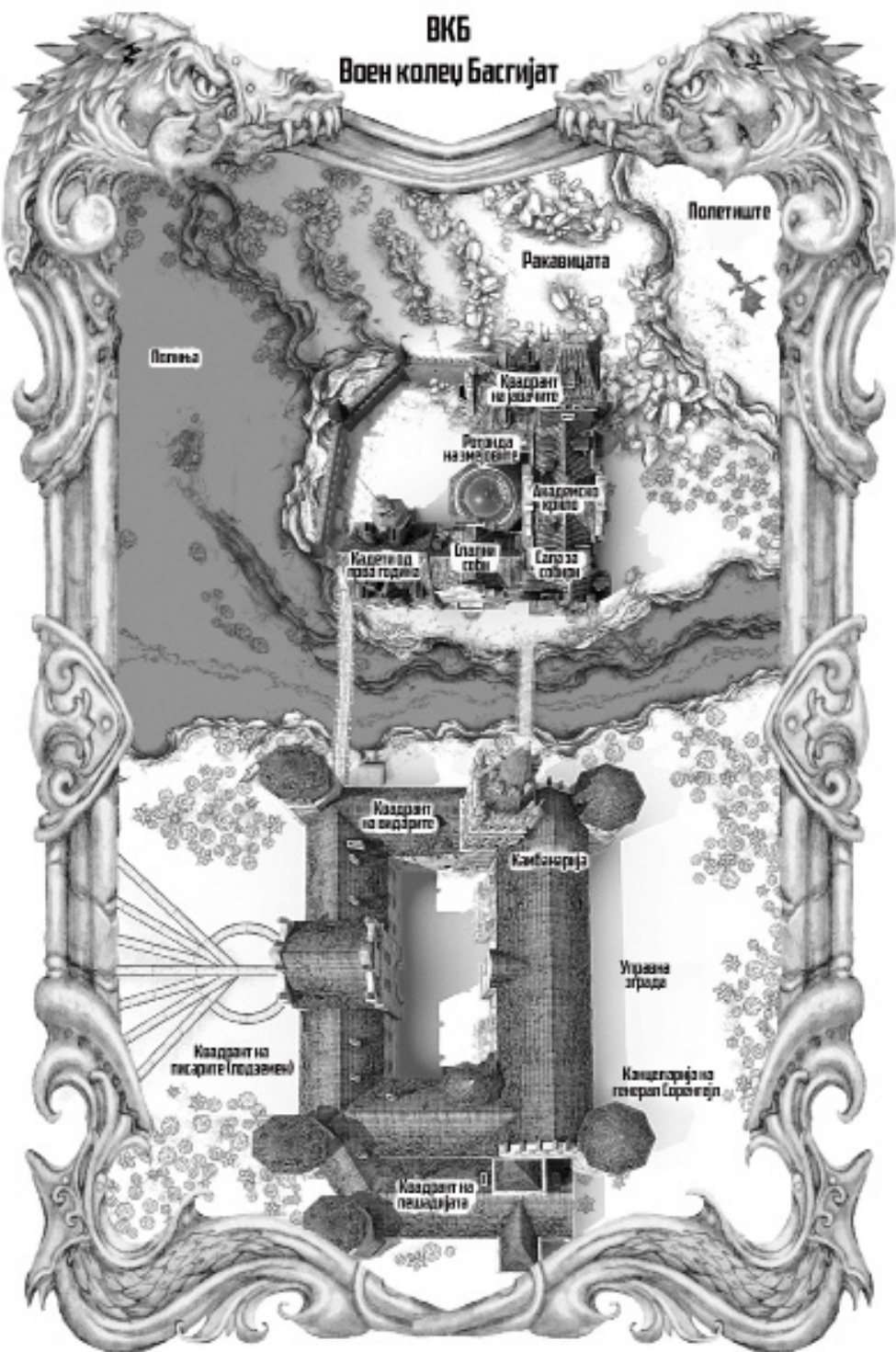
За Дрон, мојој личен Кајетан Америка. Низ
сише распоредувања на шерен, преселби, низ
најсончевите подеми и низ најмрачните падови,
момче, ти и јас секогаш стоиме рамо до рамо.

За сише уметници. Вие ја имате моќта да го
сменише својот.

Текстот кој следува, од наварски на современ јазик верно го пренесе Џесинија Нилворт, управителката на Квадрантот на писарите при Воениот колеџ *Басџијаџи*. Сите настани се вистинити, а имињата се сочувани за да им се оддаде почит на паднатите за нивната храброст. Нека Малек им ги прими душите.

ВКБ Воен колеџ Бастијат

**Змејот без својот јавач е трагедија.
Јавачот без својот змеј е мртов.**

— Член 1, став 1 од Кодексот на Јавачите на змејови

ПОГЛАВЈЕ ЕДЕН

Денот на регрутација секогаш е најсмртоносен. Можеби затоа изгрејсонцето утрово е особено убаво – зашто знам дека можеби ќе ми е последно.

Ги затегам ремените преку рамо од тешкиот ранец од водоотпорно платно што го носам и со мака се искачувам по широките скали од камената тврдина која ја нарекувам дом. Градниот кош ми се накрева од напор, белите дробови ми горат кога стигнувам горе, до камениот ходник кој води кон канцеларијата на генералот Соренгејл. Е, ова ми го дадоа шесте месеци интензивна физичка обука – одвај сум способна да искачам шест столбишта носејќи на грбот товар од околу петнаесет килограми.

Е, не да сум готова, значи.

Илјадниците дваесетгодишници, кои чекаат пред портата за да влезат во нивниот избран квадрант за служба, се најпаметните и најсилните во Навар. Од нив стотици уште од раѓање се подготвувале за Квадрантот на јавачите, за шансата да станат припадници на елитата. Јас за таквата подготовка имав точно шест месеци.

Стражарите со безизразни лица кои стојат од двете страни на широкиот ходник најгоре на одмориштето ми

го избегнуваат погледот додека ги одминувам, но тоа не е ништо ново. Освен тоа, за мене е најдобро кога ме игнорираат.

Воениот колеџ *Басџијаџи* не е познат како попустлив кон... па, кон никого, дури и ако мајка ти е главна.

Секој наварски офицер, сеедно дали избрал да се обучува за видар, писар, пешадиски војник или за јавач, три години се обликува меѓу овие сурови сидини и се претвора во оружје со кое нашите планински граници се бранат од жестоките обиди за инвазија од страна на кралството Поромиел и нивните јавачи на грифони. Слабите не опстојуваат овде, особено не во Квадрантот на јавачите. Змејовите не дозволуваат тоа да се случи.

„Ја праќаш во смрт!“ згрмува познат глас низ дебелата дрвена врата од одајата на генералот, а јас зинувам. На Континентот постои само една жена доволно будалеста да го повиши тонот кога му се обраќа на генералот, но знам дека би требало да е на границата со Источното крило. *Мира*.

Од одајата слушам одговор, но придушен, додека посегам по кваката.

„Нема шанси да преживее!“ вика Мира додека јас силно ја туркам тешката врата за да ја отворам, а тежината на ранецот кој го носам ми се префрла кон напред и речиси ме кутнува на земја. *Да му се ѝлукнам*.

Генералката пцуе од зад нејзината работна маса, а јас се фаќам за потпирачот од темноцрвениот тапациран кауч за да се задржам.

„Аман, мамо, со ранецот не може да се справи, а не пак...“, отсекува Мира додека ми притрчува.

„Добро сум!“ Образите ми горат од срам и се присилувам да се исправам. Само пет минути е вратена, а веќе се обидува да ме спаси. *Бидејќи и ѝреба да ѝе сјасувааџи, џлуџава*.

Не го сакам ова. Не сакам да имам *нишџио* со Квадрантот на јавачите. Не дека сакам да умрам. Поарно ќе ми беше да не го поминев испитот за прием во *Басџијаџи* и да заминев

право во војската како што заминаа и повеќето кандидати. Но сѝособна сум да си го носам ранецот и сѝособна сум да се грижам сама за себеси.

„О, Вајолет.“ Одозгора загрижено ме погледнуваат едни кафеави очи и едни силни раце ме задржуваат за рамената.

„Е, Мира, здраво.“ Ѐ се насмевнувам. Можеби е дојдена само за да се поздрави на заминување, но сепак едноставно ми е мило што ја гледам сестра ми за првпат по години.

Очите ѝ омекнуваат, ги витка прстите со кои ме држи за рамената како да ќе ме повлече во преградка, но сепак отстапува и се врти, па застанува до мене со лицето кон нашата мајка. „Не можеш да го сториш ова.“

„Веќе го сторив.“ Мама слегнува со рамената, движење од кое ѝ се поткреваат и спуштаат рабовите од црната униформа специјално скроена за неа.

Презриво воздивнувам. Толку од надежта дека ќе ме ослободат од должност. Не дека некогаш сум очекувала, или сум се надевала, дека ќе ми укаже макар ронка милост жената која е позната по тоа дека ја нема.

„Па тогаш, ѝонишџи го“, бесно возвраќа Мира. „Цел живот го мина во обука да стане писар. Не е воспитувана да стане јавач.“

„Па, секако дека не е како тебе, нели, поручничке Соренгејл?“ Мама ги спушта дланките врз непрекорната работна маса и малку се навалува напред додека стои и не проучува низ подзамижаните очи кои толку личат на очите на змејовите изграврани во масивните ногалки на мебелот. Не ми треба инаку забранетата способност да читам мисли за да знам точно што гледа пред себе сега.

На свои дваесет и шест години, Мира е помлада верзија на нашата мајка. Висока е, има силни и моќни мускули стегнати од годините напорно вежбање и од стотиците часови минати на грбот на нејзиниот змеј. Кожата просто ѝ сјае од здравје, а златникавокафеавата коса ѝ е потстрижана кусо за борба, во ист стил како косата на мама. Но повеќе од сличноста во изгледот, се однесува со истата арогантност,

зрачи со истата неумолива убеденост дека му припаѓа на небото. Јавачка на змеј до срж.

Мира е сè што јас не сум, а мама како да се согласува со оваа моја мисла кога со неодобрување одмавнува со главата. Јас сум премногу ниска. Премногу слаба. Наместо облини треба да имам мускули, дури ми е срам колку ранлива ме прави моево предавничко тело.

Мама ни приоѓа, а нејзините светнати црни чизми светкаат под магичните светла кои трепкаат од свеќниците. Ми ја зема долгата плетенка в рака, фркнува загледана во делот над моите рамена каде кафеавите прамени почнуваат да ја губат топлата боја и полека бледнеат во темносива, металик сребрена боја кон краевите, па ја пушта. „Бледа кожа, бледи очи, бледа коса.“ Со погледот што ме понижува до коски ми ја разбива секоја ронка од самодовербата. „Како онаа треска да ти ја украде сета боја, а не само силата.“ Очите кусо ѝ блеснуваат од тага, веѓите ѝ се збиваат. „Му реков да не те држи во онаа библиотека.“

Ова не е првпат што ја слушам да ја колне болеста што за малку ќе ја убиела додека била бремена со мене или пак библиотеката што тато ја претвори во мојот втор дом откако мама беше распоредена овде во *Басџијаи* како инструкторка, а тато како писар.

„Јас таа библиотека многу ја сакам“, возвраќам. Помина над една година откако срцето конечно го предаде, а Архивот и натаму е единственото место што го чувствувам како свој дом во оваа циновска тврдина, единственото место каде сè уште го чувствувам присуството на татко ми.

„Зборуваш како ќерка на писар“, тивко вели мама и сега ја гледам – жената каква што беше додека тато беше жив. Помека. Пољубезна... барем кон своето семејство.

„Јас и сум ќерка на писар.“ Грбот ме кине од болка и го пуштам ранецот да ми се слизне преку рамена, го оставам на подот и сега убаво вдишувам за првпат откако излегов од мојата соба.

Мама трепнува и ја снемуга онаа помека жена, на нејзино место останува само генералката. „Ти си ќерка на јавач, имаш дваесет години, и денес е Денот за регрутација.

Ти дозволив да завршиш со учењето но, како што ти кажав пролетоска, нема да дозволам едно од моите деца да стане дел од Квадрантот на писарите, Вајолет.“

„Бидејќи писарите се многу подолу од јавачите?“ намуртено мрморам, а одлично знам дека јавачите на змејови се наоѓаат на врвот од општествената и од воената хиерархија. Кон тоа придонесува и фактот што змејовите со кои се поврзани од чиста забава пржат луѓе во жив оган.

„Да!“ За момент ѝ ја снемува вообичаената прибраност. „А, ако денес се осмелиш да зачекориш по тунелот кон Квадрантот на писарите, да знаеш дека ќе те зграпчам за таа твоја смешна плетенка и лично ќе те ставам на парапетот.“

Желудникот ми се превртува.

„Тато не би го сакал ова!“ се буни Мира додека вратот ѝ се вцрвува.

„Го сакав татко ти, но тој е мртов сега“, вели мама, како да кажува временска прогноза. „Се сомневам дека во последно време има некои желби.“

Нагло вдишувам, но си го гризнувам јазикот. Ништо нема да постигнам со расправање. Мајка ми никогаш не ислушала ниедно проклето нешто што досега сум имала да ѝ го кажам, па нема да ме ислуша ниту денес.

„Да се прати Вајолет во Квадрантот на јавачите е рамно на смртна казна.“ Изгледа Мира не завршила со расправање. Мира *никогаш* не завршува со расправање кога е мама во прашање, а она што ме фрустрира е фактот дека мама отсекогаш ја почитувала поради тоа. Двојни аршини. „Мамо, Вајолет не е доволно силна! Годинава веќе си ја скрши раката, секоја втора недела исчанчува понекој зглоб, не е доволно висока да се качи на ниеден змеј доволно голем да ѝ го спаси животот во битка.“

„Мира, сериозна си?“ Бестрага, што? Збирам тупаници, ги заривам ноктите в дланки. Едно е што сама пред себе знам дека имам минимални шанси за преживување. Сосем друго е родената сестра да ми плесне в лице колку сум несоодветна. „Ме нарекуваш *слабак*?“

„Не.“ Мира ми ја стиска раката. „Само... кривка.“

„Тоа не е ништо подобро од слабак.“ Змејовите не се поврзуваат со кривки жени. Ги спалуваат.

„Во ред, ниска е.“ Мама ме одмерува со поглед од глава до петици, ги разгледува широката набрана кремава туника и панталони кои избрав да ги носам утринава, за моето можно погубување.

Кратко и презриво се смеам. „Што, сега правиме список на моите мани?“

„Никогаш не реков дека тоа е мана.“ Мама се врти кон сестра ми. „Мира, Вајолет до ручекот се справува со повеќе болка одошто ти за цела една седмица. Ако некое од моите деца е способно да го преживее Квадрантот на јавачите, тоа е Вајолет.“

Кревам веѓи. Ова баш звучеше како комплимент, но со мама никогаш не се знае.

„Колку кандидати за јавачи загинааат на Денот на регрутацијата, мамо? Четириесет? Педесет? Толку ли си желна да погребеш уште едно твое дете?“ Мира врие од бес.

Затреперувам кога температурата во одајата нагло паѓа поради инсигниската моќ на мама, карактеристичната способност да владее со бурата што ја црпи од нејзиниот змеј Амашер.

В гради ме стега кога си спомнувам на брат ми. Никој не се осмелува да ги спомене Бренан или неговиот змеј во овие пет години откако загинаа борејќи се во Тирендорското востание на југ. Мене? Мама ме поднесува. Мира? Ја почитува. Но Бренан? Бренан го сакаше.

И тато го сакаше Бренан. Градите почнаа да го болат непосредно откако тој загина.

Мама ја стега вилицата, во очите има закана за казна додека бесно ја гледа Мира.

Сестра ми подголтнува кнедла, но не отстапува во овој натпревар по царење.

„Мамо“, почнувам. „Мира не мислеше...“

„Излегувај. Веднаш. Поручничке.“ Зборовите на мама се претвораат во меки облачиња пред нејзината уста во ледено студената одаја. „Пред да те пријавам дека си ја напуштила твојата единица без официјална дозвола.“

Мира го исправа грбот, кима еднаш со главата, со војничка прецизност се врти на петици и со крупни чекори се упатува кон вратата без ниту еден изговорен збор, а патем на излегување зграпчува еден мал ранец.

Сега со мама остануваме сами за првпат по месеци.

Погледот ѝ го среќава мојот и температурата во историјата се крева кога длабоко вдишува. „На приемниот испит беше меѓу најдобрите според брзината и според подвижноста. Ќе минеш одлично. Сите кои се Соренгејл минуваат одлично.“ Со горниот дел од прстите на едната рака ме милува по образот, одвај допирајќи ме по кожата. „Колку личиш на татко ти“, прошепотува, а потоа го прочистува грлото и отстапува неколку чекори.

Е, никој не раздава ордени за емоционална поддршка.

„Во следните три години нема да можам да те третирам како своја“, вели таа и седнува потпрена на предниот раб од работната маса. „Бидејќи, како команден генерал на *Басџијаџи*, ќе ти бидам врвен заповедник.“

„Знам.“ Тоа најмалку ме грижи бидејќи и сега одвај ме третира како нејзина.

„Исто така, ниту другите нема посебно да се однесуваат кон тебе само зашто си ми ќерка. Ако ништо друго, ќе бидат уште посурови за да те натераат да се докажеш.“ Извива една веѓа.

„Да, свесна сум за тоа.“ Добро што последниве неколку месеци по објавата на мама ги минав на обука кај мајорот Гилстед.

Воздивнува и се присилува да се насмевне. „Е па, се гледаме на Вршидбата во долината, кандидатке. Иако, мислам, до зајдисонце веќе ќе бидеш кадет.“

Или мрџва.

Ниедна од нас не го изговара тоа гласно.

„Среќно, кандидатке Соренгејл.“ Се враќа зад работната маса и така фактички ме испраќа.

„Ви благодарам, генералке.“ Нагло го кревам ранецот, го нарамнувам и излегувам од нејзината одаја. Еден стражар ја затвора вратата по мене.

„Сосем е луда”, вели Мира која стои на средина од ходникот, точно меѓу двајца распоредени стражари.

„Ќе ѝ пренесат што си рекла.“

„Божем не знаат“, процедува таа низ стиснати заби. „Да одиме. Имаме само еден час пред сите кандидати да мора да се јават на рапорт, а надвор кога прелетав видов дека пред портите чекаат илјадници.“ Тргува и ме води надолу по камените скали и низ ходниците, кон мојата соба.

Мислам... кон она што беше мојата соба.

Во овие триесет минути во кои бев отсутна, сите мои лични предмети биле спакувани во кутии сега наредени на куп во еден агол. Желудникот ми пропаѓа до тврдите подни штици. Мајка ми наредила целиот мој живот да се спакува во кутии.

„Богами, баш е ефикасна“, промрморува Мира, па се врти кон мене и ме одмерува од глава до петици, при што не крие дека ме проценува. „Се надевав дека ќе успеам да ја разубедам. Тебе местото не ти е во Квадрантот на јавачите.“

„Да, ми го спомена тоа.“ Кревам веѓа кон неа. „Во повеќе наврати.“

„Извини.“ Мира се сепнува, чучнува и почнува да го празни нејзиниот ранец.

„Што правиш?“

„Она што Бренан го стори за мене”, вели таа меко, а мене грлото ме стега. „Умееш ли да користиш меч?“

Одмавнувам со главата. „Премногу е тежок за мене. Иако, со камите сум прилично брза.“

Брза, навистина, проклето сум брза. Молскавично брза. Можеби ми недостасува физичката сила, но надоместувам со брзината.

„Така и си мислев. Добро. А сега, спушти го твојот ранец од грб и собуј ги тие грозни чизми.“ Пребарува низ работите што ги зела со себе и потоа ми подава нови чизми и црна униформа. „Облечи ги овие.“

„Што му фали на мојот ранец?“ прашувам, но сепак го симнувам ранецот од грб. Таа веднаш го отвора и брзо вади

сѣ што претходно внимателно спакував во него. „Мира! Цела ноќ ми требаше да се спакувам!“

„Носиш преголема тежина во него, а чизмите ти се смртоносна замка. Со тие мазни ѿонови, веднаш ќе се лизнеш од парапетот. Дадов специјално за тебе да се изработат јавачки чизми со гумени ѿонови за секој случај, а ова, драга моја Вајолет, е најлошиот случај.“ Од ранецот почнуваат да летаат книги кои паѓаат на под до големата кутија.

„Еј, смеам да земам со себе само тоа што можам да го носам, ги сакам тие!“ Се циткам да ја дофатам следната книга пред таа да стаса да ја фрли и во последен миг успевам да ја спасам мојата омилена збирка мрачни сказни.

„Подготвена ли си да умреш за ова?“ ме прашува со леден поглед.

„Можам да го носам ранецот!“ Ова е сосем погрешно. Треба да си го посветам животот на книгите, а не да ги фрлам во некој кош само за да си го олеснам ранецот.

„Не можеш. Потешка си од ранецот одвај двојно, парапетот е широк околу четириесет и пет сантиметри, стои на околу шеесет метри височина над тлото, а последен пат кога погледнав надвор, на небото се збираа облаци за дожд. Нема да добиеш одложување поради дождот, сестричке, само зашто мостот може малку ќе е лизгав. Ќе паднеш. Ќе загинеш. А сега, ќе ме послушаш ли? Или ќе им се придружиш на другите мртви кандидати на смотрата утре изутрина?“ Во јавачката пред мене нема ни трага од мојата постара сестра. Оваа жена пред мене е прониклива, итра и по малку сурова. Ова е жената која ги преживеа сите три години како јавач со само една лузна, а и таа лузна ѝ ја нанесе нејзиниот сопствен змеј за време на Вршидбата.

„Бидејќи, тоа ќе бидеш. Уште една надгробна плоча. Уште едно име напишано со оган во камен. Фрли ги книгите.“

„Тато ми ја даде оваа“, промрмувам и ја притискам книгата до гради. Можеби е детинесто, ова е само збирка сказни кои нѣ предупредуваат колку е примамлива магијата и дури тврди дека змејовите се демони, но само тоа ми остана од него.

Воздивнува. „Тоа ли е онаа стара збирка народни сказани за гадинките и нивните виверни¹? Зарем ја немаш прочитано веќе илјадапати?“

„Веројатно и повеќе од илјада“, признавам. „И, венини се, а не гадинки.“

„Ах, тато и неговите алегии“, вели таа. „Само немој да се обидуваш да ја црпиш моќта додека не станеш поврзана јавачка и црвенооките чудовишта нема да ти се кријат под креветот и да чекаат да те грабнат качени на нивните двоножни змејови за да им се приклучиш во нивната мрачна војска.“ Ја вади од ранецот последната книга што ја спакував и ми ја подава. „Фрли ги книгите. Тато не може да те спаси. Се обиде. И јас се обидов. Затоа реши се, Вајолет. Ќе умреш како писарка или ќе живееш како јавачка?“

Погледнувам во книгите што ги држам в раце. „Баш си напорна.“ Ја ставам в кош книгата со сказните, но другата книга ја задржувам и ја погледнувам сестра ми.

„Напорна, ненапорна, но ќе ти помогнам да спасиш жива глава. Таа книга, за што е?“ предизвикувачки ме прашува.

„За тоа како се убиваат луѓе“, велем додека ѝ ја подавам.

Преку лицето полека ѝ се разлива насмевка. „Добро. Таа смееш да ја задржиш. А сега, преслечи се додека го расчистам остатокот од нередов.“ Високо над нас звони своно. Имаме четириесет и пет минути.

Брзо се облекувам, иако имам чувство како сè на мене да припаѓа на некој друг иако очигледно е изработено специјално за мене. Мојата туника сега е заменета со тесна црна кошула која ми ги покрива рацете, а наместо широките панталони носам кожени, припиени за телото. Потоа, таа ми врзува корсет кој личи на елек.

„Спречува триење“, објаснува.

„Ова е како опремата што борците ја носат во битка.“
Морам да признаам, многу е фраерска облекава иако во 1 Wуvern (англ.) – виверни, двоножни, двокрилни змејови. За разлика од нив, обичните змејови имаат четири нозе и две крилја (Сите забелешки во книгата се од преведувачката.)

неа се чувствувам како натрапник. Богови, ова нависшина се случува.

„Точно, бидејќи тоа и го правиш. Одиш во битка.“

Комбинацијата од кожа и од ткаенина што не ја препознавам, ме покрива од клучната коска до непосредно над рачниот зглоб, се обвива преку моите гради и ми се вкрстува нагоре и преку рамената. Со прсти ги напипувам и пронаоѓам скришните футроли вшиени дијагонално преку делот над ребрата.

„За твоите ками.“

„Имам само четири.“ Ги земам од купчето на подот.

„Ќе освоиш и повеќе.“

Ги пикам камите во футролите и како самите гради да ми стануваат оружје. Дизајнот е генијален. Имам лесен пристап до камите меѓу ребрата и кориците на бедрата.

Речиси и не можам да се препознам во огледалото. Изгледам како јавачка. Сè уште се чувствувам како писарка.

По неколку минути, во кутиите се пакува половина од она што го имав спакувано во ранецот. Мира ми го препакнува ранецот при што исфрли сè што ѝ се виде непотребно и речиси сè со сентиментална вредност додека ме затрупуваше со совети за тоа како да преживеам во квадрантот. Потоа, ме изненадува со тоа што прави нешто најсентиментално за неа досега – ми вели да ѝ седнам на под меѓу колелата за да може да ми ја сплете косата во плетенка како кружна круна.

Како повторно да сум дете, а не возрасна жена, но ја послушувам.

„Што е ова?“ Го допирам и го гребам со нокот материјалот веднаш над срцето.

„Мој изум“, ми објаснува додека ми ја плете плетенката болно цврсто околу главата. „Го изработив специјално за тебе, тука се вшиени крлушки од Чене, затоа внимавај и чувај го.“

„Крлушки од змеј?“ Нагло ја вртам главата и ја погледнувам. „Како? Чене е огромна.“

„Случајно познавам јавач кој има моќ да смалува големи работи.“ На усните ѝ игра палава насмевка. „А малите... многу, многу да ги зголемува.“

Превртувам со очите. Мира отсекогаш без проблем зборувала за нејзините мажи, повеќе од мене кога зборував... за сите двајца. „Мислам, колку да ги зголеми?“

Се смее, па ме влече за плетенката. „Сврти ја напред главата. Си требало да ја скратиш косата.“ Цврсто ми ги повлекува прамените и продолжува да ми ја плете косата. „Само ти пречи кога вежбаш и во битка, а да не споменувам дека те претвора во голема цел. Никој нема коса како тебе што вака просветлува до сребрена боја и уште сега те земаат на нишан.“

„Добро знаеш дека природниот пигмент го напушта влакното сеедно колку е долга.“ Со исто толку нерешителна боја ми се и очите, светла боја на лешник со неколку нијанси на сина и на килибарна боја, боја која никогаш не останува подолго иста. „Освен тоа, освен што сите се загрижени за бојата на косава, таа моја коса е единственото на мене кое е сосем здраво. Ако ја исечам, ќе се чувствувам како да си го казнувам телото што конечно прави нешто како што треба, а и не чувствувам потреба да кријам која сум.“

„И не треба да криеш.“ Мира ме повлекува за плетенката, а со тоа ми ја повлекува и главата наназад и погледите ни се вкрстуваат. „Ти си најпаметната жена што ја познавам. Не заборавај го тоа. Твојот мозок е твоето најдобро оружје. Надмудри ги, Вајолет. Ме слушаш?“

Кимам со главата, а таа го олабавува стисокот и ми ја доплетува плетенката, па ми помага да се исправам додека и натаму зборува и се труди набрзина, во петнаесет минути, да ми пренесе знаења стекнувани со години, при што одвај подзастанува да земе воздух.

„Биди внимателна. Убаво е да си молчалива, но погрижи се да забележуваш секогаш сè и секого околу тебе, за да го искористиш во своја полза. Го имаш прочитано Кодексот?“

„Неколкупати.“ Правилникот за Квадрантот на јавачите е многу покус од правилниците за другите родови, а веројатно е така бидејќи јавачите баш и не ги следат правилата.

„Добро. Во тој случај, знаеш дека други јавачи можат да те убијат во секој момент, а дека крволочните кадети сигурно ќе се обидат. Помалку кадети значи поголеми шанси при Вршидбата. Никогаш нема доволно змејови кои се расположени да се поврзат, а и онака ако некој е доволно невнимателен за да загина не заслужува да добие свој змеј.“

„Освен ако некој спие. Престап кој се казнува со погубување е да се убие кадет на спиење. Според Член три...“

„Да, но тоа не значи дека ноќе си безбедна. Ако можеш, спиј со ова на тебе.“ Ме тапка преку корсетот над stomachot.

„Црната униформа каква што носат јавачите треба да се заслужи за да се облече. Сигурна си дека денес не треба да ја носам мојата туника?“ Минувам со дланките преку кожениот материјал.

„Ветрот што дува на парапетот ќе надува како едро секаква ткаенина која не е припиена до телото.“ Ми го подава ранецот, сега многу полесен. „Колку повеќе ти е припиена облеката до телото, толку подобро ќе ти биде горе, а и во крилото, кога ќе почнеш да вежбаш. Постојано носи го оклопот. Камите нека бидат до тебе во секој момент.“ Покажува кон кориците врз нејзините бедра.

„Некој ќе рече дека не сум ја заработила облекава.“

„Ти си Соренгејл“, одговара таа, небаре тоа е сосем доволен одговор сам по себе. „Што ти е гајле што ќе речат.“

„А, не мислиш ли дека крлушки од змеј се мамење?“

„Кога ќе се качиш на кулата, не постои мамење, можеш само да преживееш или да умреш.“ Свончето звони – останаа уште само триесет минути. Тешко подголгнува. „Речиси е време. Подготвена си?“

„Не.“

„Не бев ни јас.“ Едниот агол од усните ѝ се поткрева во сува насмевка. „А, претходно цел живот вежбав за тој чин.“

„Денес нема да умрам.“ Го префрлам ранецот на плешки и се издишувам малку полесно одошто утринава, сега многу полесно се движам со него.

Галериите во средишниот управен дел од тврдината се морничаво тивки додека по кривулест пат се движиме и слегуваме по различни скали, но вревата еднадвор станува сè погласна колку пониско слегуваме. Низ прозорците, на полињата веднаш под главната порта, гледам илјадници кандидати како се прегрнуваат и се збогуваат со своите сакани. Секоја година ја гледам оваа глетка и знам дека повеќето семејства цврсто ги држат во преградки нивните кандидати додека не одекне најпоследното своно. Четирите патишта кои водат кон тврдината се преполни со коњи и запрежни коли, особено на тесниот простор пред колеџот, но ми се слуша од глетката на запрежните коли кои се празни, а стојат крај полињата.

Во нив ќе се ставаат мртви тела.

Непосредно пред да свртиме на последниот свијок по кој ќе излеземе во дворот, Мира нагло сопира.

„Зошто зас... Уф!“ Нагло ме привлекува до себе на гради, цврсто ме прегрнува во делумната приватност што ја нуди краткиот ходник.

„Те сакам, Вајолет. Запомни сè што ти кажав. Немој да завршиш како уште едно име на списокот загинати.“ Гласот ѝ трепери, ја прегрнувам и силно ја стискам со двете раце.

„Ќе бидам добро“, ветувам.

Кима со главата, притоа ме допира со брадата врз темето. „Знам. Да одиме.“

Само тоа го вели, а потоа се одвојува од мене и влегува во преполниот внатрешен двор пред главната порта на тврдината. Инструктори, заповедници, дури и мајка ми, стојат неформално собрани и чекаат хаосот надвор да се претвори во ред внатре. Од сите врати во воениот колеџ, главната порта е единствената низ која денес нема да влезе ниеден кадет бидејќи секој квадрант има свој влез и простории. По ѓаволите, јавачите имаат само нивна тврдина. Самобендисани, егоистични кретени.

Одам по Мира и ја стигнувам со неколку брзи и крупни чекори.

„Најди го Дан Ајтос“, ми вели Мира додека минуваме низ дворот и одиме кон отворената порта.

„Дан?“ Не можам да се воздржам и се насмевнувам, а срцето ми потскокнува од помислата дека повторно ќе го видам Дан. Мина една година и ми недостасуваат неговите топли кафеави очи, неговата смеа и начинот на кој секој дел од неговото тело како да учествува во смеата. Ми недостасува нашето пријателство и миговите кога мислев дека би можело да прерасне во нешто повеќе во вистинските околности. Ми недостасува начинот на кој ме гледа Дан, како да сум некој кој вреди да биде забележан. Ми недостасува... тој.

„Само три години сум излезна од квадрантот, но од она што го слушам, одлично му оди и тој ќе те штити. Не смешкај се така“, ме прекорува Мира. „Тој е во втора година.“ Ми вперува прст. „Не мавтај се со тие од втора година. Ако сакаш да легнеш со некој, а би требало“ – крева веѓи – „и тоа често, со оглед на тоа што никој не знае што носи секој следен ден, мавтај се со другите од твојата година. Нема полошо од тоа кадетите да те озборуваат дека спијќи со надреден си стекнала безбедност.“

„Значи, слободно можам да однесам в кревет кого сакам од прва година“, велам и се клештам, „само, не некој од втора или од трета година, така?“

„Токму така“, ми намигнува таа.

Минуваме низ портата, излегуваме од тврдината и се приклучуваме кон организираниот хаос пред портата.

Секоја од шесте провинции на Навар ја има пратено овогодишната квота кандидати за воена служба. Некои се пријавуваат доброволно. Некои се осудени на ова како казна. Повеќето се регрутирани. Единственото што ни е заедничко овде на сите во *Басџијај*, е дека го положивме приемниот испит – и писмениот дел и проверката на физичките способности, за која сè уште не ми се верува дека сум ја поминала – што значи, барем нема да завршине како топовско месо за пешадијата на првата фронтиска линија.